

SECESIJA,
medalja za vojnički
»Casino«,
djelo R.
Valdeca.
Zagreb,
Arheološki
muzej

slikarstvu, u katalogu: Počeci jugoslovenskog modernog slikarstva, Beograd 1972. — Z. Posavac, Nova umjetnost zagrebačke secesije, 15 dana, 1974, 4—5. — R. Gotthard Škiljan, Plakat u Hrvatskoj do 1941 (katalog), Zagreb 1975. — B. Gagro, Hrvatska skulptura građanskog perioda, u katalogu: Jugoslovenska skulptura 1870—1950, Beograd 1975. — Isti, Hrvatska grafika u prvoj polovini XX stoljeća, u katalogu: Jugoslovenska grafika 1900—1950, Beograd 1977. — J. Uskoković, Mirko Rački, Zagreb 1979. — Ž. Čorak, Grafički dizajn u hrvatskoj secesiji, ŽU, 1980, 29—30. — O. Maruševski, Tomislav Krizman za naš umjetnički obrt, Bulletin JAZU, 1982, 2. — A. Laslo, Individualno stanovanje u Zagrebu od 1900 do 1940, Arhitektura, 1983—84, 186—188. — V. Zlamalik, Bela Csikos Sesia, Zagreb 1984. — A. Laslo, Rudolf Lubinski, prilog definiciji stambenog tipa, Arhitektura, 1984—85, 189—195. — Likovna umjetnost u Osijeku 1900—1940 (katalog), Osijek 1986. — R. Matejčić, Kako čitati grad — Rijeka jučer, danas, Rijeka 1988. — A. Rubbi, Secesija u Puli, ČIP, 1989, 4. — T. Premerl, Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, Zagreb 1989. — V. Zlamalik, Ogled o secesiji i simbolizmu, Peristil, 1989, 31—32. —

M. Kezić, Arhitektura secesije u Splitu, Split 1991. — G. M. Ivanković, Secesijski duh u arhitekturi i životu Osijeka (katalog), Osijek 1995. K. Ko.

SEDER, Đuro, slikar (Zagreb, 29. XI. 1927). Diplomirao 1953. na Akademiji u Zagrebu, gdje je od 1981. profesor. Usavršavao se kod M. Tartaglie. Bio je član grupe »Gorgone« (1959—66). Njegovo slikarstvo karakteriziraju dvije jasno odijeljene faze, prva je u znaku informela i redukcionizma (karakterističnoga za »Gorgonu«), a druga u okretanju ekspresionističkoj gesti i kromatici (od 1976). Tim svojim korjenitim obratom, što ga je teorijski obrazložio, svrstava se među začetnike tzv. nove slike u hrv. umjetnosti 80-ih godina. Obje faze povezuje njegovo stalno zanimanje za pikturalnu strukturu i naglašavanje subjektivnosti vizije (*Djevojka s cvijetom*, 1982). Izražajnost njegovih slika u novijem razdoblju 1982—90. istaknuta je otvorenim koloritom i ekspresivnom figurativnošću (*Glave u profilu*, 1985; *Slijepi Orfej*, 1986; *Zagrljaj*, 1987). Od 1991. gustim ekspresivnim namazima promišljeno gradi prepoznatljivu strukturu slike (*Poruka*, 1993; *Pogled strepnje*, 1994). Slika teme religiozne sadržaja. Samostalno je izlagao u Opatiji, Zagrebu, Milanu, Osijeku, Grazu, Münchenu, Varaždinu, Dubrovniku, Sarajevu i Dortmundu.

LIT.: R. Putar, Đuro Seder (katalog), Zagreb 1964. — Z. Mrkonjić, Druga svjetlost Đure Sedera, ŽU, 1967, 5. — N. Baljković, Gorgona (katalog), Zagreb 1977. — Z. Rus, Apstraktna tendencije u Hrvatskoj 1951—1961 (katalog), Zagreb 1981. — M. Susovski, Đuro Seder (katalog), Zagreb 1981. — J. Denegri, Đuro Seder, ŽU, 1982, 33—34. — Z. Markuš, Pogled na osamdesete godine (katalog), Sarajevo 1985. — Z. Rus, Đuro Seder (katalog), Dubrovnik 1987. — V. Kusik, Đuro Seder (katalog), Zagreb 1988. — I. Šimat Banov, Z. Rus, V. Kusik i V. Maleković, Đuro Seder (katalog), Zagreb 1989. — Z. Rus, Đuro Seder (katalog), Zagreb 1994. Ž. Kć.

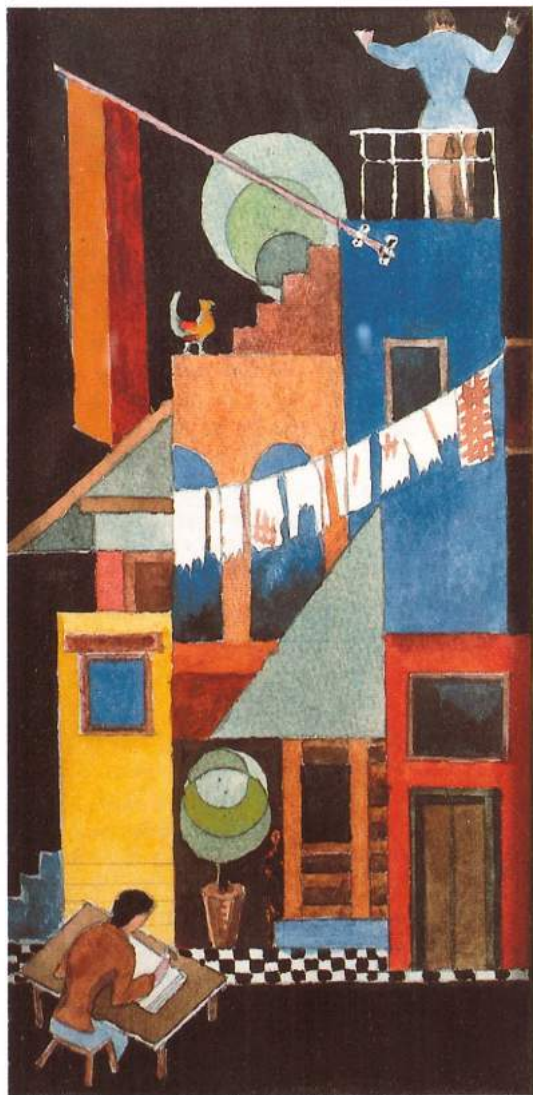
SEELOS, Gottfried, slikar (Bolzano, Italija, 1832 — ?). Akademiju završio u Beču. Putovao po Tirolu, Italiji i našim krajevima slikajući pejzaže i vedute (akvarel *Motiv iz Rijeke*, iz zbirke dra Cattija, danas u Modernoj galeriji u Rijeci). Bio je pod utjecajem Josefa Sellenjaja.

LIT.: B. Vižintin, Istra i Hrvatsko Primorje, u katalogu: Slikarstvo XIX. stoljeća u Hrvatskoj, Zagreb 1961, str. 49, 213. — Isti, Umjetnička Rijeka XIX. stoljeća, Rijeka 1993.

SEGET, selo Z od Trogira. Okolica je nastanjena već u prapovijesti. Na brdu Sutliji iznad sela bili su rim. kamenolomi bijelog kamena (nalazi natpisa, obrađeni ulomci). Nekoliko srednjovj. crkava (Sudanel, Sv. Ilija i Sv. Vid, sa srednjovj. grobnim pločama) dokaz su života toga kraja u razdoblju

D. SEDER, *Djevojka s cvijetom*

J. SEISSEL, *Kokot na krovu*. Zagreb, Moderna galerija

XI – XIV. st. Naselje *Donji Seget* bilo je utvrđeno u drugoj pol. XVI. st. obrambenim zidovima i kulama četverokutne osnove. — Srednjovj. crkva Majke Božje na groblju iz XIII/XIV. st. proširena je, prema natpisu, 1582; drveni oltar podignut je 1638. kao dar Segečana Luke Milatovića. Barokna župna crkva sagrađena je 1758; u crkvi se čuva slikano raspelo iz XIV. st. i drveni triptih, djelo slikara Blaža Jurjeva Trogiranina (iz grobljanske crkve). U polju prema Trogiru nalazi se kvadratična kula Statilića s poč. XVI. st.

LIT.: C. Fisković, *Segetski spomenici*, VjAHD, 1954 – 57, 56 – 59. — K. Cicarelli, *Popravlak kule Statilića u Segetu kraj Trogira*, Zbornik zaštite spomenika kulture (Beograd), 1964, 15. — C. Fisković, *Gotički triptih u Segetu*, Bulletin JAZU, 1967 – 1974, 1 – 3. — K. Prijatelj, *Dalmatinsko slikarstvo 15. i 16. stoljeća*, Zagreb 1983. — Blaž Jurjev Trogiranin (katalog), Zagreb 1987, str. 104. N. B. B.

SEGHER, Milovan, kipar (Senj, 22. VIII. 1901 – Brestovac kraj Zagreba, 16. II. 1933). Na Akademiju u Zagrebu upisao se 1921 (R. Valdec, R. Frangeš-Mihanović). Studirao na Akademiji u Firenci te kod I. Meštrovića u Zagrebu. Svojim naturalističkim pristupom i analitičkom obradom materijala prevladao je utjecaj Meštrovićeve stilizacije, zamjetljiv u pojedinim kipovima. Najpoznatije mu je djelo bista Stjepana Radića (1928) na groblju Mirogoju u Zagrebu.

LIT.: K. Hegedušić, *Likovni život*, Književnik, 1931, 6. — Z. Kulundžić, *Živi Radić*, Zagreb 1971. D. Hč.

SEIDL, Carl, austr. arhitekt (Šumperk u Moravskoj, 13. III. 1858 – Beč, 10. VI. 1936). Studirao na Politehnici u Zürichu i na Akademiji u Beču. Gradio u Rumunjskoj, Njemačkoj i Rusiji. Najveći je broj svojih projekata ostvario na području opatijske rivijere (vile, hoteli, pansioni), od kojih su najvredniji vile Schmidt-Zabierow, zgrade općine i suda u Voloskom; vile Santa Maria, Magnolia i Frappart u Lovranu; zgrada Vatrogasnoga društva, crkva Navještenja te vila Edera u Opatiji. S. je izraziti eklektik i romantik prepoznatljiva osobnog stila. Arhitekturu značajki uklapa u krajolik ili se prilagođava okolišu a često primjenjuje lokalne građevne i dekorativne elemente.

LIT.: M. Kammerer, Carl Seidl, *Der Architekt* (Beč), 1912, 5. — B. Valusek, Carl Seidl i lovranske vile, Liburnijske teme, 1987, 6. B. Val.

SEIFERT, Ivan, arhitekt (Zagreb, 23. XII. 1926). Studij arhitekture završio u Zagrebu 1951 (V. Turina). God. 1951 – 52. djelovao u ateljeu M. Haberlea u Zagrebu, a potom u Australiji i Francuskoj. Važnija izvedena djela su mu: laboratoriji Sveučilišta te poslovne i stambene zgrade u Sydneyu (1957 – 58), banka u Lomeu (Togo, 1958), hotel »Transatlantique« i stambene zgrade u Ouragli (Sahara 1961 – 62), stambene zgrade u Gif-sur-Yvette i Brestu (1962), zgrada Filozofskoga fakulteta i knjižnica Sveučilišta u Nici (1964 – 66), Visoka komercijalna škola u Cergy Pontoiseu (1969), Francuska narodna banka u Clermont-Ferrandu (1973) i Créteilu (1974) — sve u Francuskoj.

LIT.: Central bank for West African States, *Progressive architecture* (New York), 1962, 12. — University of Nice-Faculty of Literature, *Technique et Architecture* (Pariz), 1964, 12. — P. Vago, Seifert Ivan, u knjizi: *Contemporary architects*, London 1980. R.

SEISSEL Josip, arhitekt, urbanist i slikar (Krapina, 10. I. 1904 – Zagreb, 19. II. 1987). Diplomirao je arhitekturu na Tehničkom fakultetu u Zagrebu 1929 (H. Ehrlich). God. 1929 – 39. zaposlen u Odsjeku za regulaciju grada Zagreba, gdje radi na Generalnoj regulatornoj osnovi grada. Od 1939. je direktor Obrtne škole u Zagrebu. Nakon 1945. radi u Ministarstvu građevina NRH, a potom u Projektnome zavodu NRH. Od 1947. profesor na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu. Redovni je član JAZU od 1962.

U okviru regulatornoga plana Zagreba (1934 – 36) izrađuje više detaljnih urbanističkih rješenja, a kao član Radne grupe Zagreb (RGZ, 1932 – 35) surađuje na projektiranju Poljoprivredno-šumarskoga fakulteta u Zagrebu. Sudjeluje na izložbi CIAM-a u Parizu (1936) s temom *Urbanistički problemi Zagreba i eksploatacija zemljišta*. Projektira paviljon Jugoslavije na Svjetskoj izložbi u Parizu (1937) i dobiva Grand prix za arhitekturu. Samostalno je sudjelovao na natječajima za uređenje Maksimira u Zagrebu (1934), planinarski dom na Sljemenu (1934), a s J. Pičmanom za Zakladni blok u Zagrebu (1931), crkvu Sv. Ćirila i Metoda na Sušaku (1931), Učiteljsku školu i internat u Cetinju (1931), kolodvor u Ljubljani (1931), regulaciju trga u Sarajevu (1934) te za Državnu obrtnu školu u Zagrebu (1935).

Poslije 1945. izrađuje sa suradnicima planove Nikšića, Sveučilišnoga i Pionirskoga grada u Zagrebu, Šavnika, studije regije Makarske, Baškoga Polja, Šibenika i Mljeta, te direktivne planove Osijeka, Topuskog i Čakovca. Samostalno radi planove za groblje Miroševac u Zagrebu, Novo groblje u Novome Sadu, za uređenje područja Plitvičkih jezera i parka Maksimira u Zagrebu. Razrađuje planove spomen-područja Dotršćine u Zagrebu, Kamenskoga, te dio spomen-parka u Kragujevcu (s V. Bakićem i S. Seissel). Projektirao je mrtvačnicu i krematorij u Novome Sadu, te više obiteljskih kuća i ljetnikovaca.

Još od 1921. bavi se slikarstvom pod pseudonimom *Jo Klek*. Pripadao je avangardnoj skupini oko časopisa »Zenit« (Lj. Micić i V. Poljanski, 1921 – 26), s kojom je izlagao u Beogradu, Bukureštu i Moskvi 1924. Seisselovi eksperimenti s geometrijskim oblicima i bojama ubrajaju se među prve pojave apstrakcije u hrvatskome slikarstvu (kolaž *Pafama* iz 1922); unatoč formalnoj strogosti, u radovi često zrače humorom.

Prekinuvši vezu sa »Zenitom«, S. se 30-ih godina približava nadrealizmu. Uoči rata nastaju nadrealistički crteži ispunjeni tjeskobom i zloslutnim priviđanjem, dok u ratnim godinama (1942 – 43) bilježi fantazmagorična stanja strepnje i straha (*Vrijeme zlo*). U crtežima nastalim poslije 1945. u tragu nadrealističke poetike stvara imaginarne vizije svijeta prirode (pasteli *Vrtovi mora*). Samostalno je izlagao svoje slikarske radove 1978. i 1982. u Zagrebu i 1990. u Beogradu.

BIBL.: *Problemi izgradnje mediteranskih gradova*, Zbornik radova sa Savjetovanja arhitekata i urbanista u Dubrovniku, Zagreb 1950; *Što traži Zadar?*, Arhitektura, 1953, 1; *Urbanistički lik i problemi rekonstrukcije grada Zadra*, Radovi HJZ, 1954; *Urbanizam između zamisli i provedbe*, Bulletin JAZU, 1957, 3; *Uloga pejzaža u životu današnjice*, Ljetopis JAZU, 1958; *Nad slikama jadranskih mjesta*, Arhitektura, 1962, 1 – 2; *Diskusija o urbanističkom programu Zagreba*, Telegram, 1964, 211; *Josip Pičman (1904 – 1936)*, Forum, 1976, 1 – 2.

LIT.: L. M., *Arhitekt Josip Seissel*, HR, 1937, 12. — T. Premrerl, *Zagrebačka moderna arhitektura između dva rata*, Iz starog i novog Zagreba, V, Zagreb 1974. — V. Horvat-Pintarić, *Jo-Klek*, arhitekt Josip Seissel (katalog), Zagreb 1978. — T. Premrerl, *Avangardni Jo-Klek*, Arhitekt Josip Seissel, ČIP, 1978, 6. — V. Bužančić, *Josip Seissel*, Bol 1989. — M. Susovski, *Josip Seissel*, U vrijeme zlo — u vrijeme naše (katalog), Zagreb 1992. T. Pl.

SEISSEL, Silvana, oblikovateljica pejzaža (Zagreb, 7. V. 1912). Od 1936. posvećuje se oblikovanju parkova i vrtova u Gradskom poglavarstvu Zagreba, a od 1948. samostalno projektira te realizira mnogobrojne gradske parkove, groblja, rekreacijske i spomeničke prostore od kojih se izdvajaju parkovi Kneza Branimira (1950), na Trgu bana J. Jelačića (1954), Lj. Gaja (1954) i kralja Držislava (1956) — sve u Osijeku; park oko dvor-